

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/89/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6615208256
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 07. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6615208256.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Dušana Ďuriana a JUDr. Renáty Deákovej ako členov senátu, v spore žalobkyne X. F., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom M. XXX, XXX XX M., zast. Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Rybár, s.r.o. so sídlom Kuzmányho 29, 040 01 Košice, IČO: 47 234 466 proti žalovanému POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, v konaní o zaplatenie 3 724,- Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 4C/201/2015 - 335 zo dňa 08. septembra 2020, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie v I. výroku o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobkyni sumu 3.724,- Eur spolu s úrokom z omeškania 5,05 % ročne zo sumy 3.724,- Eur od 24.05.2015 do zaplatenia, všetko v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku a v III. výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni náhradu trov prvoinštančného konania **p o t v r d z u j e**.

II. Žalovaný je p o v i n ý nahradiť žalobkyni trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie v poradí druhým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 3 724,- Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 3 724,- Eur od 24. 05. 2015 do zaplatenia, všetko v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku (I. výrok), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (II. výrok) a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o jej výške (III. výrok).
1.1 Napadnutý rozsudok vydal súd prvej inštancie po doplnení dokazovania v zmysle uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 17Co/310/2016 - 120 zo dňa 17. 08. 2017, ktorým bol zrušený prvý rozsudok súdu prvej inštancie č. k. 4C/201/2015 - 56 zo dňa 20. 08. 2015. Z odôvodnenia predmetného rozhodnutia súdu prvej inštancie a obsahu spisu vyplýva, že dňa 10. 02. 2014 uzavrela žalobkyňa ako dlžníčka so žalovaným ako veriteľom zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobkyni úver vo výške istiny 3 500,- Eur a žalobkyňa sa zaviazala poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť veriteľovi túto sumu zvýšenú o poplatok vo výške 3 364,- Eur, t. j. žalobkyňa sa zaviazala zaplatiť celkovú čiastku 6 864,- Eur v 12 mesačných splátkach po 572,- Eur počnúc dňom 18. 03. 2014. Žalobkyňa žalovanému uhradila celkovú čiastku 6 894,- Eur. Dňa 19. 03. 2014 uzavrela žalobkyňa ako dlžníčka so žalovaným ako veriteľom zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobkyni úver vo výške istiny 350,- Eur a žalobkyňa sa zaviazala poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť veriteľovi túto sumu zvýšenú o poplatok vo výške 300,- Eur, t. j. žalobkyňa sa zaviazala zaplatiť celkovú čiastku 650,- Eur v 10 mesačných splátkach po 65,- Eur počnúc dňom 18. 04. 2014. Žalobkyňa žalovanému celkovo uhradila sumu 680,- Eur.

1.2 Súd prvej inštancie skonštatoval, že v konaní bola medzi stranami sporná skutočnosť, či boli zmluvy o úvere uzatvorené medzi účastníkmi zmluvy ako podnikateľmi podľa zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka (ďalej aj „Obchodný zákonník“) alebo ako spotrebiteľské zmluvy v zmysle zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej aj „O. z.“), a to z dôvodu dvojakého označenia dlžníka v zmluvách tak osobnými údajmi, ktoré sú typické pre nepodnikajúcu fyzickú osobu (meno, priezvisko, rodné číslo, číslo občianskeho preukazu a trvalé bydlisko), ako aj údajmi charakterizujúcimi fyzickú osobu - podnikateľa (obchodné meno, IČO, miesto podnikania). Súd prvej inštancie poukázal na to, že prvá časť zmlúv obsahuje údaje ohľadom dlžníka - podnikateľa, nakoľko sa tu uvádza obchodné meno, IČO a číslo živnostenského registra. Tretia kolónka obsahuje miesto pre vpisovanie údajov vo vzťahu k fyzickej osobe, pretože táto sa identifikuje rodným číslom a číslom občianskeho preukazu. V druhej kolónke dlžník prehlasuje, že finančné prostriedky sú mu poskytované na výkon podnikania. Nakoľko ide o formulárovú zmluvu, dlžník nemá inú možnosť ako prijať túto zmluvu. Pokiaľ dané údaje vypisuje mandatár, o to viac v danom prípade vzniká pochybnosť o čestných praktikách poskytovateľa a správnosti vypísaných údajov vo vzťahu k vôli dlžníka. Nič totiž nebráni ani fyzickej osobe - podnikateľovi, aby uzatvárala takúto zmluvu ako fyzická osoba - nepodnikateľ. Na podporu svojej argumentácie poukázal súd prvej inštancie na rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 4CoE/100/2013, sp. zn. 13CoE/165/2013 a sp. zn. 15Co/497/2014. V záujme odstrániť uvedený rozpor v skutkových tvrdeniach strán sporu vykonal súd prvej inštancie rozsiahle dokazovanie. Žalobkyňa v priebehu celého konania tvrdila, že predmetné úverové zmluvy uzatvárala ako fyzická osoba - nepodnikateľ, finančné prostriedky si vzala a aj použila pre osobnú potrebu, konkrétne na opravu rodinného domov a s tým súvisiacu kúpu stavebného materiálu. Celú žiadosť o úver ako aj zmluvu o úvere vypísala obchodná zástupkyňa (mandatárka) žalovaného a žalobkyňa žiadosť len podpísala. Súd prvej inštancie mal za to, že súkromný účel poskytnutia peňažných prostriedkov potvrdila aj svedkyňa W. I. (bývalá zamestnankyňa - mandatárka žalovaného), ktorej žalobkyňa uviedla, že peniaze potrebuje v súvislosti s nehnuteľnosťou, o ktorú prišla. Spotrebiteľský charakter zmlúv potvrdzuje výpoveď svedkyne aj v časti, v ktorej opísala priebeh kontraktčného procesu v spoločnosti žalovaného. Akonáhle bolo zo strany žalovaného zistené, že klient disponuje živnostenským oprávnením, predkladal sa klientovi na podpis osobitný typ formulára zmluvy. Žalovaný neskúmal, či bol úver poskytnutý na účel podnikania, ale formálne mu úver na účel podnikania poskytol, čím dochádzalo k obchádzaniu ustanovenia § 9 ods. 7 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „zákon č. 129/2010 Z. z.“). Súd prvej inštancie poznamenal, že údaje obsiahnuté v rámci označenia zmluvných strán, ktoré charakterizujú dlžníka ako podnikateľa sú voľne dostupné vo verejnej časti živnostenského registra. Naopak, údaje charakterizujúce dlžníka ako fyzickú osobu - nepodnikateľa nie sú verejne prístupné a je ich možné zistiť len z dokladov priamo poskytnutých dlžníkom, napríklad z občianskeho preukazu z čoho je tiež možné vyvodiť, že dlžník v uvedenom vzťahu vystupoval ako spotrebiteľ. Vzhľadom na vyššie uvedené mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalobkyňa uzavrela zmluvy o úvere ako fyzická osoba - nepodnikateľ a predmetný právny vzťah z titulu uzatvorených zmlúv o úvere posúdil ako vzťah spotrebiteľský podľa § 52 a nasl. O. z., nakoľko žalovaný je právnická osoba, ktorá v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti poskytuje finančné služby a žalobkyňa je spotrebiteľ, ktorý pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

1.3 Keďže súd prvej inštancie dospel k záveru, že vzťah založený zmluvami o úvere medzi stranami sporu je vzťahom spotrebiteľským, posudzoval predmetné zmluvy aj podľa zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom ku dňu uzavretia zmlúv. Na základe toho dospel k záveru, že v oboch uzavretých zmluvách absentujú náležitosti podľa § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. a to údaj o termíne konečnej splatnosti úveru (písm. f/), úroková sadzba spotrebiteľského úveru (písm. i/), ročná percentuálna miera nákladov (písm. j/) a termíny splátok, istiny, úrokov a iných poplatkov (písm. k/). Podľa § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. je preto potrebné úvery poskytnuté na základe predmetných zmlúv považovať za bezúročné a bez poplatkov a žalobkyni vznikla povinnosť vrátiť žalovanému len istinu poskytnutých úverov bez úrokov a bez poplatkov. Z titulu zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX uzatvorenej dňa 10. 02. 2014 mala žalobkyni povinnosť vrátiť žalovanému sumu 3 500,- Eur, vrátila mu sumu 6 894,- Eur, čím jej vznikol preplatok 3 394,- Eur. Z titulu zmluvy o úvere číslo XXXXXXXXXX zo dňa 19. 03. 2014 vznikla žalobkyni povinnosť vrátiť žalovanému sumu 350,- Eur, pričom mu vrátila 680,- Eur, čím jej vznikol preplatok 330,- Eur. Celkový preplatok žalobkyne voči žalovanému je v sume 3 724,- Eur a predstavuje bezdôvodné obohatenie (majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu), ktoré je žalovaný povinný žalobkyni vydať.

1.4 Na záver súd prvej inštancie dodal, že hoci žalovaný zrejme nedopatrením nepredložil na výzvu súdu v dostatočne čitateľnej podobe zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX, ale zmluvu č. XXXXXXXXXX, ktorej

táto zmluva predchádzala, súd prvej inštancie vyžiadanie uvedenej zmluvy z hľadiska hospodárnosti konania nepovažoval za nevyhnutné. Všetky úverové zmluvy predložené v predmetnom spore (aj v ďalších dvoch konaniach vedených na rovnakom súde) sú formulárového typu, ich text je totožný a líšia sa len údajmi ručne vpísanými do týchto formulárov, ktoré sú dostatočne zrejmé. Okrem toho medzi stranami nebolo sporné, že údaje, ktoré sú obligatónnymi náležitosťami zmluvy o spotrebiteľskom úvere v týchto zmluvách skutočne absentujú.

1.5 Súd prvej inštancie priznal žalobkyni uplatnený úrok z omeškania odo dňa nasledujúceho po dni uvedenom vo výzve na vrátenie bezdôvodného obohatenia, t.j. odo dňa 24. 05. 2015 vo výške 5,05 % ročne (základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu činila 0,05 %). Vyslovil názor, že na priznanie úrokov z omeškania vo výške 8,05 % ročne podľa § 10c nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka (ďalej aj „nariadenie vlády SR č. 87/1995 Z. z.“) v spojení s § 3 tohto nariadenia v znení účinnom ku dňu 31. 01. 2013 ako žiadala žalobkyňa nebol dôvod, keď záväzkový vzťah medzi stranami vznikol v roku 2014. V prevyšujúcej časti úrokov z omeškania preto žalobu žalobkyne zamietol.

1.6 O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C. s. p.“) a žalobkyni ako úspešnej strane sporu priznal nárok na plnú náhradu trov konania voči žalovanému, nakoľko žalobkyňa bola plne úspešná v uplatnenej istine a žaloba bola žalobkyni zamietnutá len v časti nevyčísleného príslušenstva pohľadávky (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Obo/243/2007 zo dňa 27. 11. 2008).

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, pričom z obsahu odvolania vyplýva, že rozsudok napadol v I. výroku vo veci samej a v závislom III. výroku o trovách konania. V odvolaní uplatnil odvolacie dôvody v zmysle zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „O. s. p.“), ktorý sa však na predmetné konanie už nevzťahuje (§ 470 ods. 1 C. s. p.) a to podľa § 205 ods. 2 písm. d), ktorý je možné podradiť pod odvolací dôvod v zmysle § 365 ods. 1 písm. f) C. s. p., t. j., že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam; ďalej odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. f), ktorého ekvivalentom je § 365 ods. 1 písm. h) C. s. p., t. j., že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci; odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 písm. d) (v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie) je možné podradiť pod odvolací dôvod v zmysle § 365 ods. 1 písm. a) C. s. p., t. j., že neboli splnené procesné podmienky a odvolací dôvod v zmysle § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 písm. f)., t. j., že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom pod § 365 ods. 1 písm. b) C. s. p., t. j., že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

2.1 Žalovaný v odvolaní namietal, že v oboch uzatvorených zmluvách o úvere vystupovala dlžníčka (žalobkyňa) ako fyzická osoba - podnikateľ, pričom uviedla svoje IČO. Zmluvy boli uzatvorené podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka. Právny vzťah medzi zmluvnými stranami je obchodnoprávny a aplikácia ustanovení o ochrane spotrebiteľa nie je namieste. Zmluvy sa v zmysle Obchodného zákonníka považujú za absolútny obchod, a preto na ne nie je možné aplikovať iné ako ustanovenia Obchodného zákonníka. Ide pritom o kogentné ustanovenie, ktoré nepripúšťa dohodu strán o voľbe právneho predpisu. Keďže strany po vzájomnej dohode uzatvorili zmluvu podľa Obchodného zákonníka, aplikácia Občianskeho zákonníka či iných zákonov slúžiacich na ochranu spotrebiteľa nie je možná. Úver si dlžník zobral za účelom podnikania, a preto je vylúčený spod pozitívneho vymedzenia pojmu spotrebiteľ. O spotrebiteľa by išlo len vtedy ak by si vzal úver na osobnú potrebu.

2.2 Žalovaný ďalej argumentoval, že čo s týka výšky poplatku, táto je primeraná vzhľadom na skutočnosť, že je nebankovým subjektom, ktorého riziko podnikania je oproti bankám vyššie. Žalobkyňa voči výške poplatku nič nenamietala, zmluvu uzatvorila a peňažné prostriedky od obchodného zástupcu prevzala. Poplatok je v zmluve jasne uvedený a teda žalobkyňa mala už pri podpisovaní zmluvy vedomosť o cene úveru. Predmetný poplatok nie je ani v rozpore so zásadami obchodného styku. V jednej tretine predstavuje dohodnutý úrok a v dvoch tretinách náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere a administratívu. Z ustanovenia § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka vyplýva, že na prvom mieste je výška úrokov, ktorú si strany dojednali a iba ak tá nie je dohodnutá, je dlžník povinný platiť úroky v najvyššej prípustnej miere ustanovenej zákonom alebo na základe zákona.

2.3 Žalovaný uviedol, že sa nestotožnil ani s tvrdeniami súdu prvej inštancie o tom, že mal ako veriteľ používať nekalé obchodné praktiky. Zmluva o úvere bola uzatvorená dňa 17. 09. 2008 a ku dňu 01. 09. 2014 nebol v systéme noriem taký zákon, ktorý by stanovil najvyššiu prípustnú mieru odplaty za

poskytnutý úver. Veriteľ požadoval len takú výšku pohľadávky, ktorú si dohodol so samotným dlžníkom v rámci všeobecných obchodných podmienok a dlžníka informoval o možnosti uplatnenia zmluvných pokút v prípade riadneho a včasného neplnenia si zmluvných povinností. Ani jedna z požiadaviek, ktorú definícia dobrých mravov (§4 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa) obsahuje nebola naplnená, a preto nemožno vzťah (poplatok) posúdiť ako nesúladný s § 39a O. z.

2.4 Rozsudok súdu prvej inštancie je nepreskúmateľný a žalovanému bola odopretá možnosť konať pred súdom. Argumentácia súdu prvej inštancie o neprijateľnosti zmluvných podmienok je nepostačujúca a vážne odôvodnená. Nedostatočné odôvodnenie rozsudku má na následok jeho nepreskúmateľnosť. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku nie je zrejmé, prečo súd rozhodol o neprijateľnosti zmluvných podmienok a z čoho vyvodil neplatnosť celej zmluvy. Povinnosť riadne odôvodniť súdne rozhodnutie ako súčasť práva na spravodlivý súdny proces bola prejednaná mnohými rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR aj Ústavného súdu SR.

2.5 Na záver žalovaný uviedol, že zo zmlúv o úvere nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia, ktorú stanovuje zákon. Žalobkyňa plnila na základe platne uzavretých zmlúv, právny dôvod na plnenie zo zmluvy nikdy neodpadol a majetkový prospech získal žalovaný z poctivých zdrojov.

2.6 Na základe vyššie uvedeného žalovaný navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu zo dňa 16. 10. 2020 uviedla, že odvolanie žalovaného nepovažuje za dôvodné a stotožňuje sa s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie. Poprela argumentáciu žalovaného v odvolaní, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie nebolo dostatočne a presvedčivo odôvodnené. Dodala, že predmetné odvolanie ani nekorešponduje s napádaným rozhodnutím. Žalobkyňa nesúhlasila s právnym názorom žalovaného, že predmetné zmluvy o úvere nie je možné podriaďovať pod režim spotrebiteľských zmlúv. Ide o formulárové zmluvy, v ktorých spotrebiteľia nemajú možnosť ovplyvniť obsah, prípadne zmeniť niektoré ustanovenia. Žalovaný sám iniciatívne zisťuje či spotrebiteľ nedisponuje živnostenským oprávnením a potom finguje, že si klient berie úver na podnikateľský účel. Žalobkyňa poukázala, že medzi ňou a žalovaným nedošlo k uzavretiu zmluvy o úvere v zmysle § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, ale k uzavretiu zmluvy o pôžičke v zmysle § 657 O. z., ktorá je reálnou zmluvou. Vzhľadom na znenie zmluvy, všeobecných podmienok a z dôvodu neprehľadnosti a nedodržania zákonom stanovených náležitostí zmluvy o úvere žalobkyňa jej ustanoveniam nemohla rozumieť. Je bežnou praxou žalovaného, že sa pri uzatváraní úverových zmlúv snaží označiť povinného ako podnikateľský subjekt. Spotrebiteľ nemá a ani nemôže mať vedomosť aké právne následky pre neho môže mať podpísanie žalovaným predformulovaného vyhlásenia týkajúceho sa použitia finančných prostriedkov. Poskytnutý úver žalobkyňa použila výlučne na súkromné účely, čo vyplýva aj z toho, že vo svojom účtovníctve uvedený úver neeviduje. V zmysle ustanovenia § 54 ods. 2 O. z. v prípade pochybností o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. Žalobkyňa dala do pozornosti aj viaceré rozhodnutia všeobecných súdov, ktoré sa zaoberali dvojakým označením dlžníka v úverových zmluvách a vyhodnotili tieto vzťahy ako spotrebiteľské. Výpoveď žalobkyne o nemožnosti ovplyvnenia zmluvy o úvere, či o poskytnutí finančných prostriedkov žalobkyňu na osobné účely, potvrdila svojou výpoveďou aj svedkyňa. V danom prípade ide o právny vzťah založený na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorý je potrebné posudzovať podľa ustanovení zákona č. 129/2010 Z. z. V predmetných zmluvách absentujú v zmysle § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. obligatórne náležitosti zmluvy a to ročná percentuálna miera nákladov, údaj o ročnej úrokovej sadzbe, termín konečnej splatnosti, doba trvania zmluvy, a preto je potrebné ich posúdiť ako bezúročné a bezpoplatkové. Žalobkyňa navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a priznal jej nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

4. Žalovaný v replike zo dňa 03. 11. 2020 uviedol, že sa prostredníctvom svojich predošlých vyjadrení a odvolania dostatočne vyjadril ku všetkým relevantným skutočnostiam a obsah svojho odvolania považuje za dostačujúci. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň žiadal nahradiť trovy konania.

5. Žalobkyňa v duplike zo dňa 10. 11. 2020 uviedla, že vzhľadom na to, že žalovaný v replike neuviedol žiadne nové skutočnosti, trvá na svojich predchádzajúcich písomných podaniach a odkazuje na ne. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a žalobkyňu priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

6. Krajský súd ako funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní žalovaného podľa § 34 C. s. p. preskúmal vec v rozsahu podaného odvolania podľa § 379 C. s. p., z dôvodov vymedzených v odvolaní podľa § 380 ods. 1 C. s. p. a mimo nich podľa § 380 ods. 2 C. s. p. v rozsahu vád týkajúcich sa procesných podmienok, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 C. s. p. z dôvodu, že pre rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci nebolo potrebné zopakovať ani doplniť dokazovanie a nariadenie pojednávania pred odvolacím súdom nevyžadoval dôležitý verejný záujem. Odvolací súd po prejednaní veci dospel k názoru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné, napadnutý I. výrok rozsudku súdu prvej inštancie vo veci samej (I. výrok) a od neho závislý III. výrok rozsudku súdu prvej inštancie o trovách konania sú vecne správne a je potrebné ich podľa § 387 ods. 1, 2 C. s. p. potvrdiť. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v podrobnostiach poukazuje.

7. Na úvod odvolací súd uvádza, že odvolanie žalovaného sa v celom obsahu neviaže na konkrétne rozhodnutie súdu prvej inštancie (argumentácia žalovaného ohľadom primeranosti poplatku, neexistencií nekalých obchodných praktík vo vzťahu k poplatku, ďalej ohľadom dobrých mravov, zmluvnej pokuty, neprijateľnosti zmluvných podmienok a neplatnosti celej zmluvy; body 2.2, 2.3 a 2.4 odôvodnenia rozsudku) a z dôvodu viazanosti odvolacieho súdu dôvodmi odvolania bude odvolací súd reagovať len na tie námietky žalovaného v odvolaní, ktoré sa vzťahujú na rozhodnutie prvoinštančného súdu.

8. Odvolací súd posudzuje vec opakovane. Už v uznesení č. k. 17Co/310/2016 -120 zo dňa 17. 08. 2017, ktorým zrušil prvý rozsudok súdu prvej inštancie č. k. 4C/201/2015-56 zo dňa 20. 08. 2015 konštatoval, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je predčasné, vydané na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu, dôsledkom čoho je nesprávne právne posúdenie veci, keď súd prvej inštancie nemal žiadnymi dôkazmi podložený svoj skutkový záver o tom, že žalobkyňa mala pri uzatváraní zmlúv o úvere postavenie spotrebiteľa. Odvolací súd nesúhlasil s názorom súdu prvej inštancie, že len žalovaného zaťažovala dôkazná povinnosť preukázať, že žalobkyňa pri uzatváraní zmluvy o úvere konala v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti, ani so skutočnosťou, že žalovaný neunesol dôkazné bremeno, keďže súd prvej inštancie dôkaz zmluvami o úvere prečítaním zmlúv na pojednávaní nevykonal. Odvolací súd vyslovil názor, že ak žalobkyňa tvrdila, že sa na jej úkor žalovaný bezdôvodne obohatil plnením bez právneho dôvodu, bolo jej povinnosťou tvrdiť skutočnosti a označiť dôkazy, na základe ktorých by mohol súd rozhodnúť v jej prospech. Súdu prvej inštancie uložil doplniť dokazovanie dôkazmi navrhnutými stranami sporu (prípade aj novonavrhnutými) a to spôsobom ustanoveným v § 188 a § 204 C. s. p., s tým, že na zistenie podstatných a rozhodujúcich skutočností môže strany požiadať o ďalšie skutkové tvrdenia. Súd prvej inštancie postupoval v súlade s pokynmi odvolacieho súdu a vykonal všetky dostupné dôkazy potrebné pre správne zistenie skutkového stavu, ktoré odvolací súd považuje za správne a postačujúce pre rozhodnutie vo veci.

9. Odvolacia námietka žalovaného o nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie nie je dôvodná. Civilný sporový poriadok účinný od 01.07.2016 neprevzal vadu konania spočívajúcu v odňatí možnosti konať pred súdom. Za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 30.06.2016 dospela súdna prax k záveru, že „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku“ (pozri stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijaté na jeho rokovaní dňa 03.12.2015 publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2016 pod publikačným č. 2/2016); z uvedeného stanoviska pre účely odvolacieho konania vyplýva záver, že k odňatiu možnosti účastníka konať pred súdom v dôsledku nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie s dôsledkom vzniku povinnosti odvolacieho súdu zrušiť takéto rozhodnutie podľa § 221 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku mohlo dôjsť len výnimočne v prípadoch, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahovalo zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, t. j. v prípadoch, keď z rozhodnutia súdu prvej inštancie nebolo možné vôbec zistiť dôvody, na základe ktorých súd v konkrétnej veci rozhodol. Preskúmaním napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a odvolania žalovaného dospel odvolací súd k názoru, že súd prvej inštancie v prejednávanom spore nezaťažil svoje konanie vytýkanou vadou; z odôvodnenia napadnutého rozsudku sú zrejmé skutkové a právne závery súdu prvej inštancie, ktorý predmetné zmluvy o úveroch posúdil na základe vykonaného dokazovania ako spotrebiteľské podliehajúce aj zákonu č. 129/2010 Z. z. a zmluvné dojednania podrobil kontrole z hľadiska zákona č. 129/2010 Z. z.

Odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie je konkrétne a zrozumiteľné, preto neporušuje podľa názoru odvolacieho súdu právo žalovaného na spravodlivý proces. Okrem toho žalovaný v odvolaní so skutkovými zisteniami a právnymi závermi súdu prvej inštancie nesúhlasí a vznáša voči nim námietky; ak by napadnuté rozhodnutie tieto náležitosti neobsahovalo, žalobca by nemohol uplatniť odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) C. s. p.

10. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, ktorý považoval zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX a č. XXXXXXXXXX uzatvorené medzi žalobkyňou ako dlžníčkou a žalovaným ako veriteľom za zmluvy spotrebiteľské v zmysle § 52 a nasl. O. z., na ktoré je potrebné vzťahovať ustanovenia spotrebiteľského práva. Medzi stranami bola v konaní sporná skutočnosť, či si žalobkyňa brala predmetné úvery v rámci svojej podnikateľskej činnosti ako tvrdil žalovaný alebo pre svoju osobnú potrebu ako uvádzala žalobkyňa, a to z dôvodu dvojakého označenia žalobkyne v úvere (údajmi fyzickej osoby - podnikateľa aj údajmi fyzickej osoby - nepodnikateľa). Súd prvej inštancie vykonal podľa názoru odvolacieho súdu vo veci dostatočné dokazovanie, na základe ktorého dospel k správne právnemu záveru o spotrebiteľskom charaktere predmetných úverových zmlúv. Zo svedeckej výpovede bývalej pracovníčky žalovaného W. I., ktorá ako mandatár zmluvy so žalobkyňou uzatvárala, mal súd prvej inštancie za preukázané, že peňažné prostriedky boli žalobkyňi poskytnuté na súkromný účel, keď žalobkyňa svedkyňa pri podpisovaní zmlúv uviedla, že peniaze potrebuje v súvislosti s nehnuteľnosťou, o ktorú sa súdi. Svedkyňa opísala aj postup žalovaného pri uzatváraní zmlúv, ktorý akonáhle zistil, že klient disponuje živnostenským oprávnením, predkladal mu na podpis osobitný typ formulára zmluvy, pričom neskúmal či bol úver poskytnutý na účel podnikania, ale rovno mu formálne úver na tento účel poskytol. Zo samotných zmlúv o úvere mal súd prvej inštancie za preukázané, že zmluvné údaje charakterizujúce dlžníka ako podnikateľa sú voľne dostupné v živnostenskom registri, pričom údaje v zmluve charakterizujúce dlžníka ako fyzickú osobu - nepodnikateľa nie sú verejne prístupné a je možné ich zistiť len z dokladov priamo doložených dlžníkom, z čoho tiež vyplýva, že dlžník vystupoval v tomto zmluvnom vzťahu ako spotrebiteľ. Odvolací súd si zároveň z pripojeného spisu 12C/198/2015 overil výsledok tohto konania, v ktorom Okresný súd Lučenec rozsudkom č. k. 12C/198/2015-109 potvrdeným Krajským súdom v Banskej Bystrici pod č. k. 14Co/998/2015-144 dospel k záveru o spotrebiteľskom charaktere typovo rovnakých zmlúv o úvere (č. XXXXXXXXXX, č. XXXXXXXXXX, č. XXXXXXXXXX) uzatvorených medzi totožnými stranami ako v tomto spore, čo taktiež potvrdzuje výpoveď žalobkyne o tom, že úver brala pre osobnú potrebu. Vzhľadom na uvedené nie je dôvodná argumentácia žalovaného v odvolaní ohľadom vzťahu medzi Občianskym zákonníkom a Obchodným zákonníkom s poukazom na skutočnosť, že zmluva o úvere je absolútnym obchodom, na ktorý nie je možné vzťahovať iný právny predpis ako Obchodný zákonník. Odvolací súd súhlasí so žalovaným, že zmluva o úvere, ktorá má svoj základ v Obchodnom zákonníku je absolútnym obchodom, zároveň je však posudzovaný právny vzťah medzi sporovými stranami založený zmluvami o spotrebiteľskom úvere (žalovaný pri uzatváraní zmluvy o spotrebiteľskom úvere vystupoval ako podnikateľ s poukazom na predmet podnikania a žalobkyňa vystupovala ako spotrebiteľ, keďže bolo v konaní preukázané, že pri uzatváraní zmluvy o úvere nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti), na ktorý je okrem príslušných ustanovení Obchodného zákonníka nevyhnutné aplikovať aj právne predpisy upravujúce právne vzťahy spotrebiteľského charakteru (§ 52 a nasl. O. z., zákon č. 129/2010 Z. z. zákon o ochrane spotrebiteľa).

11. Vzhľadom na spotrebiteľský vzťah medzi zmluvnými stranami potom súd prvej inštancie správne vo veci aplikoval ustanovenia zákona č. 129/2010 Z. z., v zmysle ktorého skúmal, či zmluvy o spotrebiteľskom úvere obsahujú všetky obligatórne náležitosti vyžadované týmto zákonom. Súd prvej inštancie dospel k správne skutkovému záveru o absencii obligatórnych náležitostí vyžadovaných zákonom č. 129/2010 Z. z. (v znení ku dňu uzavretia zmlúv) v úverových zmluvách a to úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru (§ 9 ods. 2 písm. i/) a ročnej percentuálnej miery nákladov (§ 9 ods. 2 písm. j/), keďže žiadna z uvedených náležitostí nie je v zmluvách o úvere uvedená, čo nakoniec ani nebolo medzi stranami sporné. Vzhľadom na absenciu vyššie uvedených náležitostí sa zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 10. 02. 2014 a č. XXXXXXXXXX zo dňa 19. 03. 2014 považujú za bezúročné a bez poplatkov v zmysle § 11 ods. 1 písm. b) zákona č. 129/2010 Z. z. Plnením nad rámec poskytnutých istín úveru teda došlo k bezdôvodnému obohateniu plnením bez právneho dôvodu, ktoré musí žalovaný vydať žalobkyňi podľa § 451 ods. 1 O. z.

12. Žalovaný napokon v odvolaní nenamietal výšku priznaného úroku z omeškania a počiatok omeškania so splnením peňažného dlhu, preto sa odvolací súd viazaný odvolacími dôvodmi touto otázkou nezaoberal.

13. Odvolací súd konštatuje, že ani jeden z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. a), b), f) a h) C. s. p. nebol žalovaným uplatnený dôvodne. Súd prvej inštancie svojím procesným postupom neznemožnil žalovanému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by bolo došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b/ C. s. p.) dôkladne zistil skutkový stav, pričom jeho skutkové zistenia zodpovedajú vykonaným dôkazom (§ 365 ods. 1 písm. f/ C. s. p.) a vec správne právne posúdil (§ 365 ods. 1 písm. h/ C. s. p.). Zároveň odvolací súd žiadne vady spočívajúce v nesplnení procesných podmienok s poukazom na prekážku litispendencie a res iudicata nezistil (§ 365 ods. 1 písm. a/ C. s. p.). Odvolací súd udáva, že žalovaný uvedený odvolací dôvod bližšie nešpecifikoval, tento nie je zrozumiteľný a pokiaľ mal žalovaný za to, že už v iných konaniach (5C/199/2015 a 12C/198/2015 v spojení s 14Co/998/2015) bolo rozhodované o zmluvách o úvere medzi totožnou žalobkyňou a žalovaným, odvolací súd dáva do pozornosti, že v týchto konaniach išlo o odlišné zmluvy o úvere (s iným číselným označením); pokiaľ žalovaný uvedený odvolací dôvod uplatňuje vzhľadom na to, že o predmetných úverových zmluvách (č. XXXXXXXXXX a č. XXXXXXXXXX) súd prvej inštancie už raz rozhodoval, odvolací súd dáva do pozornosti, že predmetné rozhodnutie bolo po odvolaní žalovaného odvolacím súdom zrušené a vrátené súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. S poukazom na vyššie uvedené preto odvolací súd I. výrok rozsudku súdu prvej inštancie vo veci samej ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 C. s. p. potvrdil.

14. Súd prvej inštancie rozhodol v závislom III. výroku rozsudku o nároku žalobkyne na náhradu trov konania v zmysle § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a 2 C. s. p. podľa pomeru jej úspechu vo veci taktiež vecne správne (keď žalobkyňa bola plne úspešná v uplatnenej istine bez príslušenstva a žaloba bola žalobkyňi zamietnutá len v časti nevyčísleného príslušenstva pohľadávky; porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Obo/243/2007 zo dňa 27. 11. 2008) a z tohto dôvodu bol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdený aj v tejto časti.

15. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C. s. p. tak, že žalobkyňi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, pretože v odvolacom konaní bola žalobkyňa plne úspešná. Aj o výške a prijímateľovi náhrady trov odvolacieho konania rozhodne v zmysle § 262 ods. 2 C. s. p. súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Z tohto dôvodu určil odvolací súd začiatok lehoty na plnenie podľa § 232 ods. 2 C. s. p. taktiež od právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

16. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok dovolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok dovolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia dovolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).